

**MINISTERE DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE**

**MINISTERIE VAN HET BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST**

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
ENTAMANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME ENSEMBLE DES
FAÇADES ET TOITURES DES ANCIENS PAVILLONS D'OCTROI SIS AVENUE
LOUISE, 544 ET 589 A BRUXELLES

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE INSTELLING VAN DE
PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS
GEHEEL VAN DE GEVELS EN BEDAKING
VAN DE VOORMALIGE
OCTROOIPAVILJOENEN GELEGEN
LOUIZALAAN 544 EN 589 TE BRUSSEL

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment l'article 18;

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op artikel 18;

Sur la proposition du Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

ARRETE :

BESLUIT :

Article 1er - Est entamée la procédure de classement comme ensemble des façades et toitures des anciens pavillons d'octroi sis avenue Louise, 544 et 589 à Bruxelles, connus au cadastre de Bruxelles, 22e division, section R, 7e feuille, parcelles n° 236 a et 237 a, en raison de leur intérêt historique et artistique, précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

Artikel 1 - Wordt ingesteld de procedure tot bescherming als geheel van de gevels en bedaking van de voormalige octrooipaviljoenen gelegen Louizalaan 544 en 589 te Brussel, bekend ten kadaster te Brussel, 22ste afdeling, sectie R, 7de blad, percelen nrs 236 a en 237 a, wegens hun historische en artistieke waarde, zoals nader bepaald in bijlage I van dit besluit.

La délimitation de l'ensemble est reprise sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

De afbakening van het geheel wordt aangeduid op het plan in bijlage II van dit besluit

Art. 2 - La zone de protection relative à l'ensemble décrit dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des voiries ainsi que les parties de parcelles et de voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 2 - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde geheel omvat het geheel van de percelen en de wegen alsook gedeelten van de percelen en de wegen, opgenomen in de omtrek zoals afgebakend op het plan in bijlage II van dit besluit.

Art. 3 - Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Art. 3 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bruxelles, le 06-11-1997

Brussel, 06-11-1997

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

Charles PICQUE

Copie certifiée conforme Voor eensluidend verklaard afschrift

Nadine SOUGNÉ

GRBC - Chancellerie

PRD - Chancellerie

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME ENSEMBLE DES FAÇADES ET TOITURES DES ANCIENS PAVILLONS D'OCTROI SIS AVENUE LOUISE, 544 ET 589 A BRUXELLES

Réf. cadastrale : Bruxelles, 22e division, section R, 7e feuille, parcelles n° 236 a et 237 a

Description sommaire :

L'ensemble se compose de deux petits édifices symétriques, de plan rectangulaire.

Chaque petit côté de ces pavillons d'ordre toscan est précédé d'un emmarchement menant à un portique formé par deux colonnes surmontées d'un fronton triangulaire. Le portique abrite une arcade donnant, côté avenue Louise, sur un porche carré formant vestibule. Le petit côté, cantonné de pilastres d'angle, est en outre ouvert par deux fenêtres à encadrement sous corniche surmontées d'un oculus.

Le grand côté présente trois travées d'arcades cintrées, délimitées par des pilastres. Ces arcades, reposant sur des demi-pilastres, abritent des fenêtres rectangulaires à encadrement surmonté d'une demi-lune. Chacun des grands côtés se faisant vis-à-vis est en outre précédé d'un portique central ouvrant sur un porche, du même type que celui du petit côté.

L'élévation des quatre côtés est terminée par un entablement « classique ». Le parement d'origine en pierre blanche et pierre bleue est actuellement peint en blanc. Les châssis sont neufs. Les portes ont conservé leur ferronneries à croisillons d'origine.

La toiture, en zinc, et récemment refaite, consiste en toits à doubles et simple versants, entourant le puits de lumière central, de plan carré, protégé par des murs attiques.

Intérêt historique et artistique présenté par les biens selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Ces pavillons qui marquent aujourd'hui l'entrée du Bois de la Cambre se trouvaient jadis Porte de Namur. Avec les pavillons des Portes d'Anderlecht et de Ninove, ces constructions sont les derniers témoins de l'ancienne barrière d'octroi qui ceinturait le Pentagone. Cette barrière fiscale, aménagée après la démolition de l'enceinte fortifiée au début du XIXe siècle, était matérialisée par des grilles et un fossé, les points de passage, aux portes de la ville, étant marqués par des paires de pavillons. Ceux-ci abritaient des postes de garde pour le contrôle des passeports et les bureaux de l'octroi, taxe communale perçue sur certaines denrées entrant en ville. Les pavillons d'octroi ne furent pas tous construits à la même époque et sont dûs à différents architectes.

Les pavillons subsistants furent conçus par Auguste Payen fils (1801-1877), architecte de la Ville de Bruxelles et auteur du tronçon ouest des boulevards de ceinture. Ces portes de ville miniatures, construites dans la pure tradition néo-classique, sont caractéristiques de l'oeuvre de cet architecte. Elles affichent le même aspect austère et sobre, mais divergent quelque peu dans le traitement décoratif. Les aubettes de la porte de Namur, construites en 1835-36 offrent des réminiscences palladiennes. Leurs arcades s'harmonisaient avec celles des immeubles classés à l'entrée de la porte de Namur, conçus simultanément par Payen.

Après l'abolition de l'octroi en 1860, les pavillons, devenus inutiles, furent démolis pour permettre l'élargissement des boulevards ou reconvertis. Les pavillons de la porte de Namur, d'abord promis à la destruction, furent jugés dignes par les autorités communales d'orner l'entrée du Bois de la Cambre nouvellement ouvert. Démontés et reconstruits à leur emplacement actuel en 1863, ils servirent pendant plus d'un siècle de commissariat et d'habitation de police.

Cet intérêt et cette réutilisation provient de la beauté et de la valeur monumentale intrinsèque de ces édifices. Car au-delà de leur aspect utilitaire, ces pavillons avaient aussi pour fonction de glorifier la puissance édilitaire, de marquer l'entrée de la ville et de contribuer à l'embellissement de la Ville.

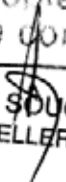
Vu pour être annexé à l'arrêté du 06.11.1997

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Charles PICQUE.

Copie
certifiée conforme

NADINE SOUGNE
CHANCELLERIE

**BIJLAGE I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS GEHEEL
VAN DE GEVELS EN BEDAKING VAN DE VOORMALIGE OCTROOIPAVILJOENEN
GELEGEN LOUIZALAAN 544 EN 589 TE BRUSSEL**

Kadastrale gegevens : Brussel, 22ste afdeling, sectie R, 7de blad, percelen nrs 236 a en 237 a

Beknopte beschrijving :

Het geheel bestaat uit twee kleine symmetrische gebouwen met een rechthoekig plan.

De paviljoenen van Toscaanse orde worden aan elke zijde voorafgegaan door enkele treden, die naar een portiek leiden. Deze portiek bestaat uit twee zuilen die een driehoekig fronton schragen. Aan de binnenkant bevat ze een arcade die, aan de kant van de Louizalaan, gevolgd wordt door een vierkant portaal dat dienst doet als vestibule. De korte zijden aan weerszijden van de portiek hebben hoekpilasters en een venster in omlijsting met bekronende oculus.

De lange gevelzijden tellen drie traveeën met rondboogarcaden, van elkaar gescheiden door pilasters. Deze arcaden rusten op halfzuilen en worden doorbroken door rechthoekige vensters in een omlijsting met bekronende rondboog. Elk van de twee tegenover elkaar liggende grote zijden wordt bovendien voorafgegaan door een centrale portiek, gevolgd door een portaal, zoals in de korte gevelzijde.

De gevelopstand eindigt bij de vier zijden op een « klassiek » entablement. Het oorspronkelijke parement in natuursteen en blauwe hardsteen is wit overschilderd. De kozijnen zijn nieuw. De deuren hebben hun oorspronkelijk kruisvormig ijzerwerk behouden.

Het zinken dak, dat onlangs hersteld werd, bestaat uit een opeenvolging van enkele of dubbele dakschilden, rond een centrale, vierkante lantaarn, die beschermd wordt door attiekmuren.

Historische en artistieke waarde van de goederen volgens de maatstaven zoals bepaald in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed :

De paviljoenen die tegenwoordig aan de ingang van het Ter Kamerenbos staan, bevonden zich eertijds aan de Naamsepoort. Samen met de paviljoenen van de Anderlechtse- en Ninoofsepoort, zijn deze gebouwen de laatste getuigen van de voormalige octrooigordel die rond de Vijfhoek liep. Deze tolgrens, die opgericht werd na de afbraak van de versterkte omwalling in het begin van de 19de eeuw, bestond uit hekken en een gracht, waarbij de verschillende doorgangen aan de stadspoorten voorzien werden met telkens twee octrooipaviljoenen. De paviljoenen dienden als wachtpost voor de controle van paspoorten en als bureaus voor de octrooien, een gemeentelijke belasting die gehoffen werd op bepaalde waren die ingevoerd werden in de stad. De octrooipaviljoenen werden niet allemaal op hetzelfde tijdstip gebouwd en zijn dan ook ontworpen van verschillende architecten.

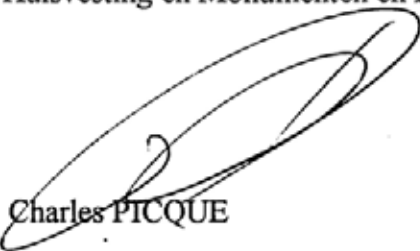
De bewaarde paviljoenen zijn van Auguste Payen jr. (1801-1877), architect van de Stad Brussel en ontwerper van het westelijk gedeelte van de ringlaan. Deze mini-stadspoorten, opgetrokken in een stijl van zuivere neoclassicistische traditie, zijn kenmerkend voor het werk van deze architect. Ze hebben allemaal hetzelfde strenge en sobere karakter maar verschillen licht wat betreft de decoratieve behandeling. De wachthuisjes van de Naamsepoort (1835-1836) hebben Palladiaanse reminiscenties. De arcaden harmoniseren met die van de beschermde gebouwen aan de ingang van de Naamsepoort, die Payen in dezelfde tijd ontwierp.

Toen in 1860 het octrooirecht afgeschaft werd, werden de onnuttig geworden paviljoenen afgebroken om de lanen te kunnen verbreden of kregen ze een andere functie. Zo achtte de gemeentelijke overheid de voor afbraak voorbestemde paviljoenen aan de Naamsepoort waardig genoeg om de ingang van het pas geopende Ter Kamerenbos te verfraaien. In 1863 werden ze dan ook gedemonteerd en verplaatst naar het bos, waar ze meer dan een eeuw als politiecommissariaat en -woning zouden dienen.

De interesse voor dit hergebruik was ingegeven door de schoonheid en intrinsieke monumentale waarde van deze gebouwen. Buiten hun functionele waarde dienden deze gebouwen immers ook de gemeentelijke macht te verheerlijken, de ingang van de stad aan te geven en bij te dragen tot de verfraaiing van de Stad.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 06.11.1997.

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

Charles PICQUE

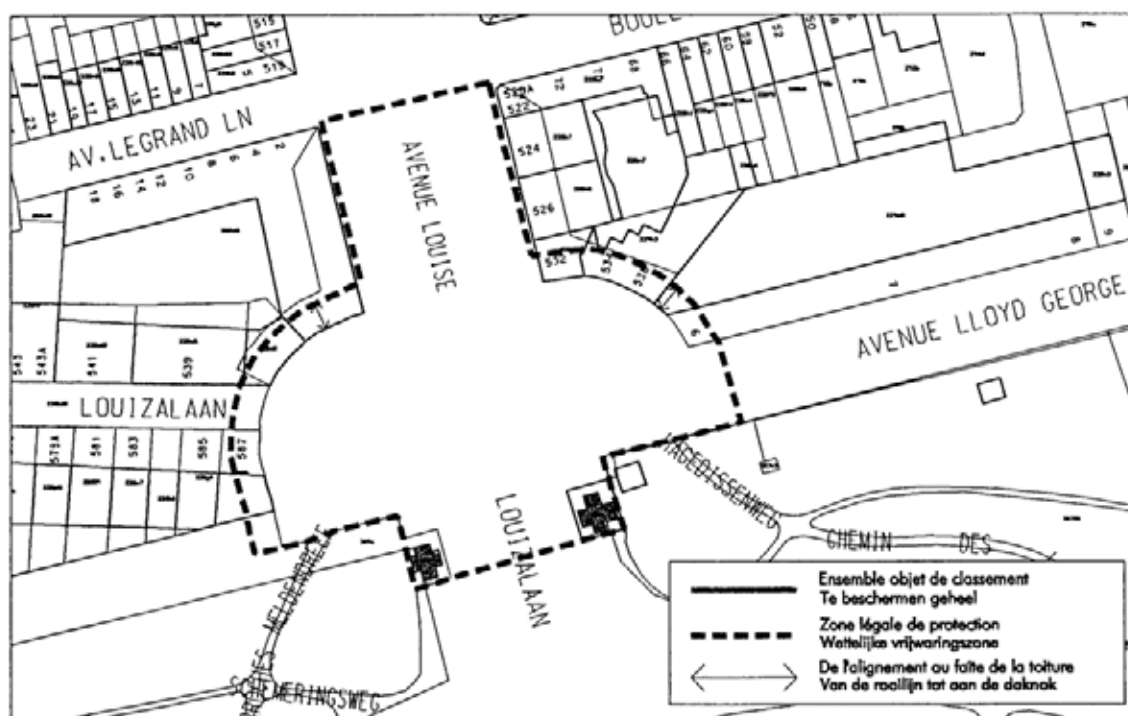
VOOR EENSUIDEND
VERKLAARD AFSCHRIFT
NADINE SOUGNÉ
KANSELARIJ

ANNEXE II A L'ARRETE DU BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE
 GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
 BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA REGERING HOUDENDE INSTELLING
 PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME VAN DE PROCEDURE TOT
 ENSEMBLE DES FAÇADES ET TOITURES BESCHERMING ALS GEHEEL VAN DE
 DES ANCIENS PAVILLONS D'OCTROI SIS GEVELS EN BEDAKING VAN DE
 AVENUE LOUISE, 544 ET 589 A VOORMALIGE OCTROOPAVILJOENEN
 BRUXELLES GELEGEN LOUIZALAAN, 544 EN 589 TE
 BRUSSEL

DELIMITATION DE L'ENSEMBLE ET
 DE LA ZONE DE PROTECTION

AFBAKENING VAN HET GEHEEL EN
 VAN DE VRIJWARINGSZONE

Vu pour être annexé à l'arrêté du 06.11.97 Gezien om te worden gevoegd bij het besluit
 van 06.11.97

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,
 De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Copie certifiée conforme Voor eensluidend verklaard afschrift

Nadine SOUGNÉ

Charles PICQUE.